

или државним службеницима. Такав је случај био и са нашим Видовданским уставом од 1921. год. који је забрањивао да официри, активни или на располагању, као и подофицири и војници под заставом бирају или буду бирани а најгрубљи вид дискриминације у уживању бирачког права се тицао забране тог права за припаднике друге расе или боје коже (осим беле). То је било некада у САД (до изборне реформе од 1864.) пре него је укинута ропство али се дуго – до наших дана задржало у Јужноафричкој Републици као последњем бастиону апартхејда да би победом Менделиног политичког покрета и у овој земљи црнци дочекали и доживели политичку еманципацију и опште право гласа. Посебан облик ограничавања бирачког права је представљао и цензус настањености који је драстично погађао земље (и становништво) са израженом економском и демографском миграцијом јер је искључивао из бирачког права оне грађане који нису имали стално пребивалиште (боравиште) у земљи или на територији изборне јединице. Такве цензусе настањености су некад имали Исланд и поједине америчке државице или Белгија – Уставом од 1831. год. који је предвиђао да право избора имају грађани старији од 21 годину живота и настањени најмање шест месеци у истој општини.

Иако је ова подела на опште (неограничено) и ограничено бирачко право данас превазиђена у корист овог општег, не значи да ни оно нема својих мана. Наш великан Слободан Јовановић је тврдио да то опште бирачко право броји гласове уместо да их мери а да се са њиме спушта и сам ниво парламента јер у њега улазе и људи без угледа (и знања) и они који су склони да ради класних и локалних интереса занемаре оне државе.

б) Једнако и неједнако бирачко право

Ово разликовање бирачког права на једнако и неједнако је тесно повезано са претходном поделом бирачког права на опште и ограничено јер да би бирачко право било демократско, није довољно да буде само опште, него и једнако, да га ужива сваки грађанин према принципу „један човек – један глас“. Тако се једнако бирачко право појављује као израз једнакости (равноправности) грађана и одговара демократском захтеву да сви бирачи подједнако учествују у избору представника у представничка тела. На основу једнаког бирачког права, сваки грађанин као бирач има само један глас и тај глас сваког бирача има једнаку вредност. Једнако бирачко право је велика тековина демократског друштва и цивилизације а истакнуто је још у време великих буржоаских револуција, упоредо са захтевима за